

BZ12A

POST-HBO OPLEIDING

Bemoeizorg

*Assertieve psychiatrische
hulp aan zorgmijders*

MENSENKENNIS

Post-hbo opleiding bemoeizorg

Assertieve psychiatrische hulp aan zorgmijders

In onze samenleving zijn er meer dan 24.000 mensen met psychiatrische problematiek en verslavingen, die als gevolg daarvan grote problemen hebben op diverse levensgebieden. Zij zijn ernstig in de war en vertonen soms bizar, agressief of ander onaangepast gedrag. Dat gebeurt thuis, zonder dat iemand dat in de gaten heeft, of op straat omdat ze dak- en thuisloos zijn.

Velen van hen verzorgen zichzelf nauwelijks en leven geïsoleerd zonder ondersteunend sociaal netwerk. Een deel zorgt voor overlast die soms gepaard gaat met criminele handelingen. Deze mensen ontvangen niet de zorg die zij nodig hebben. Ze vragen daar ook zelf niet om. De omgeving ziet machteloos toe hoe deze zorgwekkende zorgmijders ten onder gaan.

De (ambulante) hulpverlening heeft zich ingezet om een passend zorgaanbod te ontwikkelen voor mensen met een psychiatrische achtergrond en/of verslavingen, die thuis wonen. Dat heeft tot organisatorische veranderingen geleid.

Ggz, RIBW, verslavingszorg, maatschappelijke opvang, thuiszorg, maatschappelijk werk en de GGD hebben in de afgelopen 20 jaar diverse vormen van ambulante hulpverlening ontwikkeld. Onder namen als casemanagement, woonbegeleiding, intensieve thuiszorg is de zorg aan huis bekend geworden. Maar voor een deel van de cliënten is deze hulpverlening onvoldoende gebleken. Voor die mensen is onder de naam 'bemoeizorg' een nieuwe zorgvorm ontstaan.

Bemoeizorg vindt vanuit verschillende werksettings plaats. Veelal is er sprake van een samenwerking tussen de diverse instellingen in een regio om bemoeizorg te bieden voor diverse doelgroepen. Teams voor (Functie) Assertive Community Treatment (F)ACT en Critical Time Intervention, (o)Ggz-teams en andere outreachende teams bieden bemoeizorg. Maar niet alleen gespecialiseerde bemoeizorgteams houden zich met de zogenoemde zorgwekkende zorgmijders bezig. In ggz-casemanagement-

teams, bij de RIBW-woon-begeleiding, in intensieve zorgteams, bij GGD-en, in sociale verslavingszorg, in de LVG-sector, de maatschappelijke opvang en het maatschappelijk werk werken hulpverleners in toenemende mate met bemoeizorgmethodieken. Voor professionals op hbo-niveau die willen groeien in de uitvoering van hun taken biedt de RINO Groep sinds 2003 de opleiding bemoeizorg aan.

Doelgroep

De opleiding is bedoeld voor professionals met hbo werk- en denkniveau die outreachend werken ten behoeve van 'zorgwekkende zorgmijders'. Bijvoorbeeld (sociaal) psychiatrisch verpleegkundigen, casemanagers, maatschappelijk werkers die werkzaam zijn binnen de ggz, de verslavingszorg, de GGD-en, de LVG-sector, het algemeen maatschappelijk werk of de maatschappelijke opvang. U werkt in direct contact met patiënten/cliënten. Enige kennis van psychopathologie is gewenst.

Doel

U verwerft competenties op het gebied van contactleggen, inschatten van problematiek en begeleiden van 'zorgwekkende zorgmijders', evenals op het gebied van samenwerken in de bemoeizorgketen. Daarbij wordt u vooral geschoold in de uitgangspunten van de bemoeizorg, veel voorkomende psychopathologie en verslavingen, methodisch werken in de praktijk en de state of the art van het thema 'drang en dwang'.

Competenties

Na de opleiding heeft u zich bekwaamd in typische 'bemoeizorgcompetenties':

- Contact maken, het opbouwen van een relatie met 'lastige' cliënten
- Ongevraagd bemoeien met mensen in zorgwekkende omstandigheden met psychiatrische problematiek en/of verslavingen
- Omgaan met cliënten met psychiatrische stoornissen, verslaving en andere problematiek
- Herkennen van en omgaan met mensen met een verstandelijke beperking
- Verschillende motiverende gesprekstechnieken
- Zorg en diensten inzetten en coördineren
- Omgaan met crisissituaties tijdens de bemoeizorg
- Netwerken opbouwen en beheren
- Samenwerken in de bemoeizorgketen

- Hanteren van juridische maatregelen en ethische dilemma's in de bemoeizorg
- Het planmatig werken aan de begeleiding: melden, indicatiestellen, begeleiden, beslissen, zorgcoördinatie
- Verantwoorden naar collega's, samenwerkingspartners en opdrachtgevers

Programma en didactisch concept

U volgt een studieprogramma van 12 dagen verdeeld over ruim 6 maanden. Het programma (contacturen en voorbereiding) omvat 120 studiebelastingsuren en bestaat uit 4 modules. Voor de eindopdracht geldt een studiebelasting van 24 uur. Tijdens de modules werkt u al aan de eindopdracht.

Tijdens de opleiding reflecteert u op uw professionele ontwikkeling in de eindopdracht. De eindopdracht wordt beoordeeld. Indien deze minimaal voldoende gekwalificeerd wordt en indien u voldoet aan de aanwezigheidsverplichting van 90% ontvangt u een certificaat.

Het uitgangspunt in de opleiding is uw praktijksituatie, waarbij het geleerde direct in de praktijk kan worden toegepast. De opleiding is gericht op het contact maken met én behandelen en begeleiden van mensen met psychiatrische problematiek en/of een verslaving in zorgwekkende omstandigheden. Er wordt veel aandacht besteed aan houdingsaspecten, methoden en (gespreks)technieken om professioneel en vraaggericht te werken in de bemoeizorg. Verder wordt er vanuit de opleiding veel waarde gehecht aan onderlinge informatieuitwisseling. Centraal staan het leren van elkaar, teamsamenwerking en het aanbrengen van structuur in het eigen werk.

Module 1: Uitgangspunten van de bemoeizorg

Omvang: 1 dag

Inhoud:

- Maatschappelijke context en partners in de bemoeizorgketen
- Theoretische concepten van de bemoeizorg
- Systematisch en methodisch werken

Module 2: De praktijk van de bemoeizorg I - Psychopathologie en verslaving

Omvang: 2,5 dagen

Inhoud:

- Veel voorkomende psychopathologie
- Verschijningsvorm en de herkenning van ziektebeelden, o.a. dubbele diagnose
- Middelen, verslaving en omgang met verslaafden
- Mogelijkheden en onmogelijkheden in de begeleiding en (medicamentuze) behandeling
- Psychiatrie en een verstandelijke handicap

Module 3: De praktijk van de bemoeizorg II - Methoden en technieken

Omvang: 4,5 dagen

Inhoud:

- Contact leggen
- Praten en onderhandelen met psychotici
- Motiveringstechnieken
- Presentie en narratieve technieken
- Omgaan met agressie
- Omgaan met 'bizar gedrag'
- Grenzen stellen

Module 4: Samenwerken in de bemoeizorg

Omvang: 1 dag

Inhoud:

- Opbouwen van een maatschappelijk steunsysteem, netwerken en het onderhandelen met zorg- en dienstverleners
- Samenwerken met ketenpartners in de bemoeizorg

Module 5: Drang en dwang

Omvang: 2 dagen

Inhoud:

- De wet BOPZ en andere wettelijke kaders
- Rechtsgang wettelijke maatregelen
- Bewindvoering en mentorschap
- Aanpak overlast
- Ethische aspecten van de bemoeizorg
- Afronding en evalueatie

Toetsing

Toetsing geschiedt aan de hand van een eindopdracht over een eigen praktijksituatie. Het certificaat wordt alleen uitgereikt bij voldoende presentie (minimaal 90%), inzet en bij een voldoende eindresultaat van de eindopdracht. De eindbeoordeling berust bij de hoofdopleider.

Docenten

Hoofdopleider: mw. drs. S.M. van de Lindt
Docenten: H. Gras, G. Lohuis, H. Meijerink, mw. E. Noorlander, mw. J. van der Velden, R. Loopik, R. Zuidmeer, mw. D. van Dijk, G. van Riel, mw. G. Gille, A. van de Peppel, mw. M. Clerkx, mw. M. de Vries, K. Blankman.

Data en locatie

---

12 vrijdagen van 9.30 - 16.30 uur in Utrecht
BZ12A start 16 maart 2012

Kosten

€ 3.300 incl. reader en lunch, excl. boeken.

Toelatingsvoorwaarden

U beschikt aantoonbaar over een hbo werk- en denkniveau en u werkt outreachend in direct contact met patiënten/cliënten. Enige kennis van psychopathologie is gewenst.

Aanmelding

U kunt zich tot 10 februari 2012 aanmelden door het invullen en opsturen van het aanmeldingsformulier. Deze kunt u downloaden via www.rinogroep.nl/BZ12A.

Meer informatie

Actuele gegevens en aanmeldingsformulier:
www.rinogroep.nl/BZ12A.

Vragen?

Infodesk bij- en nascholing
T (030) 230 84 50
E infodeskBNS@rinogroep.nl

RINO Groep

Bezoekadres
St. Jacobsstraat 12-14
3511 BS Utrecht

Postadres
Postbus 347
3500 AH Utrecht

Infodesk bij- en nascholing
T (030) 230 84 50
E infodeskBNS@rinogroep.nl

F (030) 230 84 99
I www.rinogroep.nl